

1588.
1588.
1588.
1588.

GV
MARTINUS
1588

✓⁰⁵
2. Bde.

alt Nr. 127
ni 172

Sturmius, J.

quarta Antipappi etc.

4 portus in 2 vol.

nebst 17 anderen Schriften.

K. IV. 42.

8

DISPUTATIO

SECUNDA

CONTRA

CONCILIUM TRIDENTINUM,

DE

AUTORITATE, ORIGINE, CAUSSA,
certitudine, perfectione, sufficientiâ & perspicui-
tate sacrae Scripturae Veteris & No-
ui Testamenti,

QUAM

DEO Propitio,

SUB PRAESIDIO

REVERENDI ET

CLARISSIMI VIRI, D. IACOBI AN-

DREÆ, S. S. THEOLOGIAE DOCTORIS ET PRO-
fessoris celeberrimi, Ecclesiae Tubingensis Praepositi, & Academiae Cancellarij dignissi-
mi, Patroni ac Praeceptoris sui pie & reuerenter colendi, 19. Augusti, hora
& loco solitis, pro tenuitate ingenij, exercitationis
gratiâ defendere conabitur

M. CHRISTOPHORVS SCHOLIIVS

Vratislaviensis Sil.

TUBINGAE,

Excudebat Georgius Gruppenbachius.

M. D. LXXXVIII.

DISPUTATIO
DE
CONSTITUTIONE
ALIMENTI
A
ALIMENTI
REVERENDI
CHARISSIMI VIRI D. JACOBI
M. CHRISTOPHERI SCHOLII
TYPIS
M. D. LXXXIII

REVERENDIS ET CLARISSIMIS VIRIS, DOMINO
ESAIÆ HEIDENREICH, S.S. Theologiae Doctore: & Domino M. IO-
ANNI FLEISCHERO, Ecclesiae Vratislaviensis Pastoribus:
amicis & fratribus in Christo hono-
randis,

IACOBVS ANDREÆ D.

SALVTEM.

REVERENDI ET CLARISSIMI viri, fratres in Domino honorandi: cum Vratislavia ornatissimus Iuuenis, M. Christophorus Scholtius, ad Academiam nostram accessisset: sæpenumero non modò pietatem & zelum vestrum in propaganda sincera & incorrupta doctrinæ cœlestis veritate, verùm etiã institutione Gymnasij fidelissimã, summè prædicavit, in qua à puero educatus, eò per gratiã Dei sua studia perduxit, vt Theologicã disputatione ei committerem, in qua ingenij vires periclitaretur. Idc; eo potissimum consilio, vt inclytus vrbis vestræ Senatus profectum studiorum ipsius intelligeret: cuius in iuuandis studijs iuventutis liberalitas, iam inde à multis annis celebrata est. Quod pietatis studium, non modò laude dignissimum, sed Ecclesiae & posteritati nostræ, si quæ futura est, valde necessarium est. Postquam enim Antichristus Romanus vidit, regnum suum ex scholis nostris piè constitutis debellari & plurimum debilitari: æmulatione excitatus, per nouum genus hominum, sub nomine societatis Iesu, quàm plurimis scholis saluificam doctrinam Iesu Christi vnici Saluatoris nostri extirpare, & vicissim Ecclesijs nostris summè nocere studet. Quamuis autem successum aliquem in stabilienda pontificia impietate sibi polliceantur, de quo etiam plurimum gloriantur, & eorum eruditio mirificè commendetur: res ipsa tamen docet, eos in pingendis & incrustandis Pontificijs manifestis erroribus fundamenta sua non in sacris literis, sed in Philosophicis argutijs & Ecclesiae potissimum autoritate ponere, quam supra Scripturam sacram impiè prædicant, quæ illis incerta, dubia, obscura, manca, mutila & (vt collocutorum Pontificiorum, Vvormatiæ vangionum, anno 1557. in

Colloquio, autoritate Imperatoris & omnium ordinum Imperij, in-
stituto, verbis vtar) *NON VOX IUDICIS*, sed *MATERIA LI-
TIS EST*. Quam impiam & blasphemam vocem Pontificiorum
Collocutorum, D.D. Paulus Eberus, pie memoriæ, & ego, deputati
Notarij Colloquij nostris manibus descripsimus, & in comitijs Au-
gustanis anno 1559. in publico cœtu omnium ordinum Imperij nō
sine horrore maximo recitari audiui. Quæ certissimum signum est
aduentus Saluatoris Christi ad extremum summum iudicium: cū
verbum ipsius in terris pro iudicis voce minimè ampliùs habeatur.
Sicuti de Coætaneis Noah scriptum est: Non disceptabit Spiritus
meus cum hominibus in seculum. Quemadmodum enim extrema
eius seculi impietas diluuium attraxit: sic quoq; blasphemæ hæ vo-
ces aduentum filij hominis ad iudicium maturabunt. Et ipse Chri-
stus horribili sua voce vel tandem istis blasphemis hominibus se iu-
dicem in verbo suo demonstrabit: sicut scriptum est: Qui spernit
me, & non accipit verba mea: habet, qui iudicet illum. *SERMO
QVEM LOCVTVS SVM, ILLE IVDICABIT EVM IN NO-
VISSIMO DIE*, Vbi Iesuitæ, noui Pontificij Regni Aduocati,
experientur: Vox iudicis ne an materia litis Scriptura
fuerit. *DOMINVS* vos vestrasq; Ecclesias
quàm diutissimè incolumes con-
seruet. Amen.

Disputa-

Disputatio

DE SCRIPTURA SACRA.

THESIS I.

POST QVAM in prima Disputatione contra Concilij Tridentini decreta de conciliorum auctoritate, ex vnanimi Prophetarum & Apostolorum, adeoq; totius Ecclesie purioris consensu, demonstratū est: unicam iudicij & veritatis amussim, normam, regulam & Canonem esse Prophetica & Apostolica scripta, in libris Veteris & Noui Testamenti comprehensa, secundum quam omnes controuersie Religionis cognoscende, iudicande, & dirimende sunt: visum est, alteram quoq; de Scriptura sacra auctoritate proponere, quam in Concilio Tridentino iurati Papae Ministri & mancipia, tanquam incertam, obscuram, mutilam, mancam, imperfectam, adeoq; insufficientem esse ad lites in religione exortas dirimendas vociferantur, quod non omnia contineat, quae ad fidem & mores pie viuendi pertinent.

2. In arce autem ponendum esse iudicauimus, quod D. Petrus in secunda Epistola scriptum reliquit: Non humana voluntate allatam esse olim Prophetiam: sed Spiritu sancto inspiratos, locutos esse sanctos DEI homines.

3. Ex quo manifestum est, unicum Scripturae sacrae Propheticae, & Apostolicae autorem, videlicet Spiritum sanctum esse: à quo, tanquam ab ipsa indubitata veritate omnis eius auctoritas dependet.

4. Etsi enim varij eius Scriptores habentur, cum plures libri in Scriptura sacra reperiuntur non ab vna persona scripti: O-

omnes tamen uno eodemq; sancto Spiritu gubernatos fuisse certum est, cuius oracula non propria somnia sunt secuti.

5. De ea, ut uniuerso mūdo constaret, ex Scripturis diuinitus inspiratis nihil ad posteritatem conseruari voluit, priusquam tabula Decalogi DEI digitis conscripta essent: quā ratione dignitas & autoritas Scripturæ sacre plurimum illustratur & confirmatur.

6. Nam quod de libris quibusdā scriptis ante diluuiū & ante tabulas manu DEI signatas, quidā narrant autores: eo ipso fidem eis derogare voluit Dominus, quod ad posteritatem transmissi non sunt: ut maior scriptis à Deo certò inspiratis accederet autoritas, qui suis digitis initium scribendi sacra fecit.

7. Quod autem post doctrinam religionis, de vero DEI cultu (bis mille quadringentis & sexaginta uno annis, absq; literis viuo sermone conseruatam & propagatam, quam ob rem Patriarchis etiam tam longo tempore, anni vitæ ipsorum prorogati sunt) DEVS sua manu in tabulis decem verba consignare voluit, & Moysi mandauit, ut ex ore eius reliqua scriberet: infinita DEI sapientia ad Ecclesie utilitatem factum est.

8. Postquam enim doctrina cælestis, temporibus Patriarcharum iam inde vsq; à Mundi exordio posteris viua voce, sine scripto, quasi per manus tradita est: puritas verbi DEI & cultus diuini propter naturæ humanæ corruptionem, non fideliter conseruata, sed & ipsa corrupta, adulterata, & tandem ferè prorsus deleta est: quam DEVS temporibus Noë collapsam viua voce restituit, & stupendis miraculis confirmauit: eamq; ob causam ab

2. Pct. 2.

9. Etsi verò ante dissipationem posteritatis Noë, non modò filios, sed etiam nepotes, & quotquot ab ipsis procreati sunt, magna pietate & fide in vera religione erudiuit, & sincerum DEI cultum diligenter annis 350 inculcauit, quibus post diluuium vixit: quàm negligenter tamen à posteritate conseruata fuerit, vel

solius

Scriptura sacra.

folius Sempropagata posteritas, ubi sedes verae Ecclesiae eo tempore fuerat, luculenter testatur, in qua praecipue tanquam in peculiari DEI populo conseruanda fuit.

10. Etenim Thare pater Abraham, cum à confusione linguarum vix ducenti anni elapsi essent, manifestâ Idololatriâ contra-^{106 14}minatus fuit.

11. Hinc manifestè apparet, quàm lubrica & incerta custodia & conseruatio doctrinae caelestis fuerit, quae in traditionibus sine scripto posita fuit.

12. Cum igitur traditiones verae doctrinae adulteratae & deprauatae essent: eius puritatem DEVS per reuelationes peculiare Patriarchae Abraham renouauit.

13. Ex quo tempore licet vsq; ad mortem duodecim Patriarcharum filiorum Iacob illibata permanserit: magna tamen ipsius inclinatio horum mortem secuta est: populo vsq; ad exitum ex Aegypto in multiplicem Idololatriam prolapsa.

14. Cui ita Israelitae addicti fuerunt, ut nulla ratione miraculorum habita, quae Dominus in egressu illis ostenderat, cum breuissimam temporis moram Mose molestè ferrent, horribilem Idololatriam in conspectu DEI, vitulo aureo ad cultum proposito, committere non formidarent.

15. Cum autem per traditiones lux doctrinae purioris paulatim extingueretur: placuit DEO aliam rationem instituire, ut scriptis diuina autoritate & testimonio approbatis & confirmatis, puritas doctrinae caelestis propagaretur & conseruaretur.

16. Etsi verò scripta Mosis suam propter autorem Spiritum sanctum autoritatem etiam absq; humano testimonio obtinent: tamen ut humanae imbecillitati consuleretur, DEI iussu tabulae Decalogi manu DEI exoratae in arca foederis posita, & Mose scripta inspiratione diuina cõsignata, in latere eiusdem arcae collocata sunt. Quorum custodia non Sacerdotibus duntaxat commendata, sed etiam Regibus descriptum exemplar traditum. ut prima ^{Deut. 32.} ^{Deut. 17.} pariter

Disputatio de

2. Par. 23.
Deut. 6,

pariter & secunda tabule custodes essent: cuius verba vulgus etiam in postibus, ianuis, limine & ostijs scripsit.

17. Cui rei cum sexcenta millia hominum, testimonium perhibere potuerint: de veritate librorum Mose, Prophetarum Principis in populo Israëlitico dubitatum fuit nunquam.

1. Sam. 10.

18. Eadem quoque reliquorum Prophetarum autoritas fuit, qui Mosen in populo Israël per intervalla temporis secuti sunt: quorum volumina etiam coram Domino, ubi arca fœderis erat, reposita & diligenter asseruata sunt.

19. Quotquot etiam, singuli Prophetarum auditores suarum concionum habuerunt: tot veritatis testes, non modò sui seculi hominibus, sed etiam posteris fuerunt.

20. Eadem quoque prorsus scriptorum novi Testamenti Evangelistarum & Apostolorum ratio est, qui historiam Euangelicam & in ea vitam, doctrinam & miracula Christi ea fide descripserunt, quam ne quidē per duelles Christi excæcati Iudæi nostra ætate negare: sed de veritate factorum, contra suam ipsorum voluntatē, testari coguntur, quamvis doctrinæ Christi fidem non habeant.

21. Sed longè maius testimonium veræ Ecclesiæ est, cuius tempore Apostolorum scripta edita & probata fuerunt, quæ (ut Aug. scribit) non solum ab Ecclesia Christi, verum etiam ab ipsis Apostolis probari meruerunt.

22. Quod enim manus Apostolorum testabantur, quibus ipsorum scripta extabant: idem Ecclesiæ quoque confirmabant, à quibus diligenter ipsorum scripta asseruabantur.

23. Idem reliquæ etiam Ecclesiæ uno ore asserebant, quibus sine scripto eadem doctrina in Evangelistarum & Apostolorum scriptis comprehensa, ore tenus ab ipsis Apostolis tradita, vel ab illis descripta fuit.

24. Ad quarum testimonia, scriptores Ecclesiastici antiquissimi contra hereticos prouocabant, qui, ut Tertullianus testatur, Scripturas quasdam vel non recipiebant, aut si quas recipiebant

cipiebant adiectionibus & detractionibus, ad dispositionem instituti sui interuenterunt.

25. Quod Irenaeus quoque confirmat, qui ad hunc modum scribit: Cum ex scripturis arguuntur, in accusationem conuertuntur ipsarum scripturarum: **QVASI NON RECTE HABEANT** neque sint ex autoritate, & quia variè sint dicta: & quia non possit ex his inueniri veritas. Lib. 3. cap. 23

26. A qua macula ut scriptura vindicaretur: contra hereticos eius autoritatem labefactare conantes, ad primas Ecclesias vel ab ipsis Apostolis vel Apostolicis viris plantatas, prouocarunt sinceri doctores, **QVAE omnes** (ut Tertullianus loquitur) Primæ & omnes Apostolicæ: dum omnes probant unitatem, in quibus eadem doctrina reperiebatur, quam Euangelistarum & Apostolorum scripta continebant. De præscripti.

27. Itaque cum aduersus hereticos, scripturarum & veritas & autoritas, earum Ecclesiarum testimonio sufficienter asserta esset, quæ eandem doctrinam absque scripto quasi per manus traditam fideliter asseruabant & custodiebant: Omnem doctrinam, quæ cum illis Ecclesijs Apostolicis, matricibus & originalibus fidei conspirabat, veritati deputandam, in vera DEI & Apostolica quoque Ecclesia, extra omnem controuersiam positum fuit. Verba Tertulli. Ibidem.

28. Ad quod nunc tot seculorum consensus in uniuerso terrarum orbe accedit, quo scripta commemorata, cum veteris, tum Noui Testamēti semper authentica & vera habita sunt: de quibus vel minimum dubitare, nefarium semper iudicatum est.

29. Vnde facile etiam intelligi potest, in Canone librorum sacrorum constituendo, non liberam Ecclesie voluntatem ullo tempore fuisse: sed vetustatis, adeoque primarum Ecclesiarum infallibili testimonio alligatam, quæ reliquæ omnes doctrinæ, eodem Tertulliano teste, de mendacio præiudicandæ, quæ contra veritatem Ecclesiarum & Apostolorum & Christi & DEI sapiebant.

30. Quo nomine Euangelia etiam, quorundam Apostolo-

B rum

rum, Matthia, Thomae, Bartholomaei, Iacobi, Philippi, Petri & Andrea nomine publicata ab Ecclesia repudiata sunt; quaedam Matricibus & Originalibus non consentirent, quorum veritas indubitata erat, & ἀπὸ τῶν ἀποστόλων Apostolorum in Ecclesijs tempore Tertulliani adhuc extabant.

2. Tim. 2.

31. Hinc simul apparet, qua ratione Apostolus Ecclesiam columnam & firmamentum veritatis appellauerit.

32. Veritas enim in Scripturis sacris comprehensa omnem eamq; summam auctoritatem à Spiritu sancto habet, cuius inspiratione prodita est, quae respectu sui humano testimonio minimè indiget. Sed quoad posteritatem Ecclesijs Matricibus & Originalibus maximè hoc Encomium debetur: quòd indubitati testes fuerint veritatis doctrinae Apostolicae partim scriptis partim voce & viuo sermone propagatae.

33. Etsi verò idem quoq; Ecclesijs Apostolicis tribui potest, quae matricibus & originales Ecclesias decursu multorum seculorum secuta sunt: eas tamen non alia ratione columnam & firmamentum veritatis esse dicere possumus, quàm eà, quod ab illis quasi per manus traditos accepimus sacros libros, originalis & matricis Ecclesiae testimonio confirmatos. Siquidem veritatis corruptela iam inde à temporibus Apostolorum sequentibus seculis in Ecclesiam irrepit, & creuit, donec Antichristus formatus est, de quo Propheta, Christus & Apostoli vaticinati sunt.

34. Constituto ergo librorum sacrorum veteris & noui Testamenti canone, tanquam unicà regulà, amussi & normà veritatis doctrinae caelestis, certissimà & indubitata: eorum auctoritas in Ecclesia semper summa merito iudicata est, cui omnis humana auctoritas Patrum & Conciliorum subiecta fuit.

Gal. 1.

35. Aduersus quam neq; vniuersa Ecclesia, neq; Patres, neq; Concilia quicquam statuere possunt: sicut scriptum est: Si aut nos ipsi, aut Angelus è caelo aliter Euangelisauerit, quàm nos Euangelisauimus vobis: Anathema sit.

36. Huc

Scriptura sacra.

36. Huc illud Augustini pertinet, contra Cresconium l. 2. c. 31. Nos nullam facimus Cypriano iniuriam, cum eius quaslibet literas à Canonica diuinarum scripturarum autoritate distingui-
mus. Neq; enim sine caussa, tam salubri vigilantia Canon Eccle-
siasticus constitutus est, ad quem certi Prophetarum & Apostolo-
rum libri pertinent, **QVOS** omnino iudicare non audeamus,
& secundum quos de ceteris literis vel fidelium vel infidelium
LIBERE IVDICEMVS.

37. Etsi verò in Canone librorum sacrorum Prophetarum
& Apostolicorum, quæ extra omnem dubitationis aleam sunt po-
sita, etiam alia scripta inserta sunt, quæ Hagiographa, Ecclesia-
stica & à Hieronymo Apocrypha appellantur, de quibus dubita-
tum fuit, an certò Apostolorum essent, quorum nomen & titulum
præferbant: parem tamen cum prioribus autoritatem in Ecclesia
primitiua non obtinuerunt. Quæ, Hiero: teste, in Ecclesia ad ædi-
ficationem plebis, non ad autoritatem Ecclesiasticorum dogma-
tum confirmandam legebantur.

38. Hoc cum minimè ignorarent Tridenti congregati Ponti-
ficij Doctores: meritò damnanda est illorum temeritas, quòd pa-
rem cum indubitatis scriptis Prophetis & Apostolicis in Canone
comprehensis autoritatem, his quoq; Apocryphis tribuerunt.

39. Vt igitur regula fidei & veritatis doctrina cælestis cer-
ta & minimè dubia esset: **EX SOLIS CANONICIS** libris,
Ecclesiastica dogmata confirmanda, primitiua Ecclesiæ doctores
piè & rectè iudicarunt.

40. Adoro Scripturæ **PLENITVDINEM**, (scribit
Tertullianus contra Hermogenem) scriptum esse doceat Hermoge-
nis officina. **SI NON EST SCRIPTVM:** timeat vah illud
adiacentibus aut detrahentibus destinatum.

41. De certitudine igitur Scripturæ sacre & Canonicorum
librorum cum constet: non iniuriã etiam Concilij Tridentini im-
pietas execranda est, quã Ecclesiæ persuadere conatur, non omnia

perfecte & sufficienter in Scripturis Canonicis comprehensa, quæ ad salutem eternam necessaria sunt.

42. Cum enim finis totius ministerij Ecclesiastici, in his quatuor potissimum capitibus consistat: videlicet, in explicatione dogmatum Ecclesie, in refutatione errorum, in institutione vite & morum, & in correctione eorum, quæ ad præscriptum diuinæ voluntatis in vita & moribus desiderantur: ea omnia in Scripturis sacris, non modò sufficienter, sed superabundanter contineri, certissimum & apertissimum est.

43. Non autem noua, aut à Pontificijs primùm hæc exorta est querela, Christum Apostolis non omnia reuelasse, sed multa Ecclesie DEI successu temporis reuelanda, Spiritui sancto reseruata esse, quæ Apostolis ignota fuerint.

De præscriptionibus
hæreticorum.

44. Quin eadem & longè tetrior hæreticorum vox fuit, de quâ Tertullianus testatur: Solent, inquit dicere, NON OMNIA APOSTOLOS scisse, eadem agitati dementiâ, quâ rursus conuertunt: Omnia quidem scisse Apostolos, sed non omnia omnibus tradidisse. In utroq; Christum reprehensioni inycientes, quia ut minus instructos, aut parum simplices Apostolos miserit. Quis enim integra mentis, credere potest, aliquid eos ignorasse, quos magistros Dominus dedit? indiuiduos habitos in comitatu, in discipulatu, in conuictu, quibus obscura quæq; seorsim differebat, illis dicens, datum esse cognoscere arcana, &c. Et paulò post: Quid eos ignorasse voluit, quibus etiam gloriam suam exhibuit. Dixerat planè aliquando. Multa habeo adhuc vobis loqui, sed non potestis modò ea sustinere: tamen adyciens: Cum venerit ille Spiritus veritatis, ipse vos docet in omni veritate: ostendit illos nihil ignorasse, &c.

45. Extant autem aperta testimonia, quæ hanc hæreticorum & Papistarum falsam opinionem manifestè refutât. 2. Tim. 3. Tu verò permâne in his, quæ didicisti & credita sunt tibi, & quia ab infantia sacras literas nosti, quæ te possunt instituere ad salutem
per fidem

per fidem, quæ est in Christo Iesu. Omnis enim Scriptura diuinitus inspirata, utilis est ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad institutionem, quæ est in iustitia, ut integer sit homo DEI ad omne opus bonum paratus. Act. 20. Non subterfugi, quin omne consilium DEI vobis annunciarerem. 1. Io. 5. Hæc scripsi vobis, qui creditis in nomen Filij DEI, ut sciatis, quod vitam habeatis æternam. Ioan. 20. Hæc scripta sunt, ut credatis quod Iesus est Christus filius DEI, & ut credentes vitam habeatis in nomine ipsius. Psal. 19. Lex Domini perfecta, unde sanè constat omnibus, doctrinam cælestis veritatis in sacra Scriptura perfectè traditam esse.

46. Etsi verò euidentissima Pauli verba Pontificij adulatorum eludere conantur, cum dicunt, utilem quidem esse Scripturam & ad eam rem valere, sed solam minimè sufficientem esse: quæ tamen subiunximus testimonia, contrarium euidenter demonstrant.

47. Aug. In his quæ apertè posita sunt in Scriptura: inveniuntur illa omnia, quæ continent fidem, moresq; viuendi, spem scilicet & charitatem. De doctrina Christiana l. 2. c. 9.

Athanasius. Sufficiunt sanctæ & diuinitus inspiratæ Scripturæ ad omnem instructionem veritatis. Contra gentes.

Chrysostomus. Quicquid quæritur ad salutem: TOTVM id impletum est in Scripturis. In 22. C. Matth.

Cyrillus: Necessarium nobis est, diuinas sequi literas, ET IN NVLLO AB EARVM PRAESCRIPTO recedere. De rectâ fide ad reginas.

48. Et per absurdum esset, vnâ & eandem doctrinâ Christianâ partem in sacris literis sexcenties repetitam: aliam verò non minùs ad salutem necessariam, prorsus omissam & præteritam esse.

49. Non minor sacra Scripturæ perspicuitas, quàm perfectio est: sicut scriptum est: Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis. Et: Præceptum Domini lucidum, illumi-

Psal. 119.

Psal. 119.

2. Pet. 1.

nans oculos. Et: Habemus firmiorem Propheticum sermonem, cui benefacitis attendentes, quasi lucerna lucenti in loco caliginoso, donec dies illucescat, & lucifer oriatur in cordibus vestris.

50. Idem uno ore omnes purioris Ecclesie primitivæ Patres testatur: inter quos Lactantius facile primas tenet, cuius hæc sunt verba: Num DEVS & Mentis & vocis & linguæ artifex DISERTE LOQVI NON POTVIT? Imò verò summa providentia carere fucō voluit ea, quæ diuina sunt, ut omnes intelligerent, quæ ipse omnibus loquebatur.

In 2. Thess. 2.

Chrysostomus: Omnia clara sunt & plana ex scripturis sacris: Quaecunq; necessaria sunt, MANIFESTA sunt.

Hom. 13. in 2. Cor.

Idem. Non multorum opiniones habeamus, sed res ipsas inquiramus. Absurdum enim est, de pecunijs non credere alijs, sed ipsas numerare & supputare: de rebus autem multò amplioribus, aliorum sententiam SIMPLICITER SEQVI: præsertim cum habeamus EXACTISSIMAM TRVTINAM, gnomonem & regulam, diuinarum legum assertionem. Ideo oro vos omnes, VT RELINQVATIS, quid huic vel illi videatur: & de his A SCRIPTVRIS, hæc omnia inquirete.

In e. 24. Matth.

Idem: Sciens Dominus tantam confusionem rerum in nouissimis diebus futuram, ideo mandat, ut Christiani, qui sunt in Christianitate, VOLENTES FIRMITATEM accipere veræ fidei, ad nullam rem fugiant, nisi ad Scripturas. Alioquin si alia respexerint, scandalizabuntur, & peribunt, non intelligentes, quæ sit vera Ecclesia, & per hæc incident in desolationem abominationis, quæ stat in locis Ecclesie sanctis.

2. Pet. 3.

51. Quòd verò Petrus de Pauli Epistolis scribit, esse in illis quedam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles deprauant (οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀσίκοιτοὶ ἤρεβλοοι) sicut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perniciem: non solum de genere sermonis sublimiori, verum etiam de rebus ipsis intelligendum est, quæ à carnalibus hominibus & fulgore Spiritus sancti non illuminatis nunquam

quam percipiuntur, sed ad ipsorum peruersum de rebus precon-
ceptum iudicium detorquentur.

52. Ut maximè autem in aliqua parte Scripturae locus oc-
currat, qui aliquid obscuritatis habet: plures illustriores reperi-
untur in eadem, quibus obscuritas omnis discutitur.

53. Falsò igitur à Pontificijs Scripturae sacrae cereus nasus af-
fingitur. Est enim & manet regula chalybea, immota veritas
verborum & testimoniorum Spiritus sancti, quorum deprauatio
ab intelligentibus facillè deprehenditur.

54. Ad quam rem imprimis linguarum, praesertim Hebraica
& Graeca cognitio accommodata est, ut in obscurioribus locis ad
fontes recurrere & controuersias dirimere possimus: siquidem li-
bri Canonici veteris Testamenti, Hebraico, Novi autem Testa-
menti, Graeco sermone scripti sunt.

55. Quod cum ita se habeat, & res ipsa comprobet: meritò
etiam alterum decretum quartae sessionis Concilij Tridentini
damnandum est: quo statuit, ut vetus & vulgata editio Biblio-
rum, in Ecclesia multis seculis vsitata, de cuius autore controuer-
titur, in publicis lectionibus, disputationibus, praedicationibus, &
expositionibus pro authentica habeatur: & quòd eam nemo reijce-
re quouis pretextu audeat vel praesumat.

56. Quibus verbis primùm obliquè damnant, si in alias
vernaculas linguas praeter latinam, Biblia transferantur. Qua-
res Antichristi Spiritum prodit, qui vulgus Christianorum in
perpetua ignorantia voluntatis & legis diuinae retinere cona-
tur.

57. Quanta verò impietas & ingratitude erga DEVM 1. Cor. 14.
est, linguarum usu Ecclesiam spoliare velle, quem D. Paulus ad
Corinthios commendat? Siquidem hac ratione non ampliùs libe-
rum erit, ipsis fontibus limpidissimis plus credere, quàm riuulis
turbatis.

58. Quos circa detestanda & abominanda est audacia & pro-
fanitas

fanitas Gregorij de Valentia, Iesuitæ Ingolstadiani, qui in Analy-
si fidei Catholica in hac verba erumpere non erubuit. Porro, in-
quit, ex dictis intelligitur, nullo modo auctores illos audiendos es-
se, qui adhuc post Concilium Tridentinum contendunt, posse et-
iamnum editionem vulgatam per Hebraicos & Græcos codices,
tanquam per fontes, ut aiunt, in locis aliquibus, quod ad ipsam
sententiam atinet, emendari. Non licet hoc facere. Quin potius
Græci & Hebraici codices, sicubi à nostra editione dissideant, per
nostram corrigendi & emendandi sunt. Nam hanc Ecclesia PER
OMNIA PROBAVIT, NON ILLOS. Quamquam
nec illos reiecit, NISI VBI HVIC NOSTRAE EDI-
TIONI CONTRADIXERINT. Hactenus verba Hi-
spani.

59. *Qua in parte non tam consentientibus suffragijs Pa-*
trum & doctorum purioris Ecclesie veteris, quam suis ipsorum
decretis proprijs, illi Areopagite contradicunt: ubi hæc Augustini
sententia citatur: Ut veterum librorum fides de Hebræis volumi-
nibus examinanda est: Ita nouorum veritas Græci sermonis
NORMAM desiderat.

60. *Et quod maximè considerandum venit, translationem*
Noui Testamenti ab Erasmo adornatam, cum Leo X. tanquam in
filioprobare: Eundem postea in hereticorum Catalogum relatum
nunc Concilium damnat.

61. *Pari reprehensione dignum est, quod Scripturæ sacre in-*
terpretationem sibi solis cum suis sacrificulis vendicant: quando
decernunt, ne quis Scripturam contra eum sensum, quem Roma-
na Ecclesia tenet & tenuit, interpretetur: cuius solius sit iudicare
de vero sensu & sententia Scripturarum.

62. *Prophetia enim seu interpretatio scripturarum, peculia-*
re donum DEI est, & non certæ Ecclesie alligatum, sed Ecclesijs
in uniuerso orbe dispersis commune: cuius rationem Apostolus
Ecclesie Corinthiæ præscripsit, cum ait: Prophetæ duo aut tres
loquantur,

loquantur, & ceteri dii iudicent. Si verò alij fuerit reuelatum assi-
denti, prior taceat. Potestis enim singillatim omnes prophetare,
ut omnes discant, & omnes consolationem accipiant: & Spiritus
Prophetarum Prophetis subiiciuntur. Quibus verbis Apostolus
minimè docet, interpretationem Scripturarum transmarinam
querendam: sed singularum prouinciarum Prophetis commen-
dandam esse.

63. Plus etiam Amphictyones Tridentini Patrum interpre-
tationibus tribuunt, quàm Patres sibimetipsis vnquam sumse-
runt: Quando decernunt & seueriter mandant, ne quis contra
Patrum vnanimem consensum Sacram Scripturam interpretari
ausit.

64. Hieronymus ad Minerium & Alexandrum: Me-
um propositum est, antiquos legere, PROBARE SINGVLA,
RETINERE, quæ bona sunt, & à fide Ecclesiæ Catholicæ non
recedere.

August. in Psal. 57. Auferantur de medio chartæ nostræ: pro-
cedat in medium codex DEI. Audi Christum dicentem, audi
veritatem loquentem.

Idem contra Cresconium l. 2. c. 31. Ego huius (Cypriani) Epi-
stolæ autoritate non teneor, quia literas Cypriani non ut Canoni-
cas habeo, sed eas ex Canonicis considero. Et quod in eis diuina-
rum scripturarum autoritati congruit, cum laude eius accipio.
Quod autem non congruit, cum pace eius respuo.

Idem Epist. 19. ad Hieronymum: Nec te, mi frater, sentire ali-
quid aliter existimo. Prorsus, inquam, non te arbitror, tuos libros
ita legi velle, tanquam Prophetarum vel Apostolorum. Absit hoc
à pia humilitate, & veraci de temetipso cogitatione.

65. Regulam autè exactissimam, ne in interpretatione Scri-
pturarum periculosè erretur, Apostolus gentium Rom. 12. prescri-
bit. Cum dicit: Si quis habet Prophetiam, secundum gratiam sibi
datam, sit analogia fidei.

66. *Etsi enim non semper proprium & genuinum sensum cuiusq; loci scripturae assequatur interpres: modò nihil fidei contrarium doceat, omni periculo caret.*

67. *Analogia autem fidei est simplex TEXTVS Catechismi Christiani, Decalogus, Symbolum Apostolorum, Oratio Dominica, Baptismus, Cæna Domini, Absolutio: quæ sex capita doctrinae Christiana, nucleus, medulla, & quasi anima quaedam librorum sacrorum rectè dicuntur: quod in his omnia contineantur, quæ Christiano homini ad æternam salutem cognitu necessaria sunt, sparsim in sacra Scriptura comprehensa.*

68. *Et D. August. Prætoriam hanc autoritatem sibi nequaquam tribuit, ut ab ipsius interpretatione nemini recedere liceat: sed contrà suo exemplo sacrarum literarum interpretem in libris, quos de doctrina Christi scripsit, pulchrè instruit: quomodo obscuriores loci per illustriores explanandi, & vera sententia secundum fidei analogam ex phrasi Scripturae, ex circumstantiis, ex collatione locorum haurienda sit.*

69. *Quid? quod in perpetuam dubitationem de vera et germana sententia Scripturae sacrae, cætus fidelium adduceretur: si non ex sola Scriptura, sed ex unanimes consensu Patrum petenda esset, qui non modò inter se, verùm etiam interdum secum ipsi dissentiant & pugnant.*

70. *Quapropter cum in interpretatione sacrae Scripturae non Regia aut Pontificia autoritas valeat, sed certa regula à Spiritu sancto omnibus interpretibus dictata sint, quas sequi oportet: Concilij hoc de interpretatione Scripturae decretum, meritò tanquam falsum, impium & tyrannicum in Ecclesia damnatur.*

71. *EX quibus omnibus manifestum est: Ro. Antichristum cum sui Consilij Tridentini Patribus, Romano Imperatori, omnibus totius Christiani orbis Regibus, Principibus & Ordinibus, in præmis verò Germania turpissimè illusisse: dum repurgationem Ecclesiae ab omnibus erroribus, & conseruationem puritatis doctrinae*
Euangelij

Euangelij in primo decreto quartæ sessionis, tam splendide & magnificè promittunt, contrarium verò in primo aditu & vestibulo turpiter præstant: in quo sacram Scripturam pro unica & sola norma veritatis nequaquam recipiunt. Quam ad docendam Euangelij veritatem, ut mancam & mutilam, & ad dirimendas controuersias Religionis, tanquam insufficientem, incertam & obscuram, flagitiosè accusant: adeoq; blasphemo ore, non vocem Iudicis, sed materiam litis appellant. Deniq; à fontibus ad riuulos, ab originalibus & matricibus linguis, ad unicam translationem vulgatam plurimis in locis corruptam, & cum fontibus apertè pugnantem, in omnibus disputationibus, lectionibus, prædicationibus, expositionibus, tanquam solam authenticam omnes reuocant: & quòd hanc vulgatam translationem nemo reiicere quouis prætextu audeat, vel præsumat. Traditiones verò humanas ad fidem & mores pertinentes, in Ecclesia Romana in hunc usq; diem usurpatas, tanquam vel ore tenus à Christo vel S. S. dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu ac reuerentia suscipiendas, sub pœna anathematis mandant: ut omnes intelligant, eos de vlla emendatione errorum, abusuum & humanarum traditionum (non modò sine verbo DEI, sed etiam contra expressum DEI verbum in Ecclesiam introductarum, de quibus tot seculorum querela extant) nunquam cogitasse, quas gladio & igne mordicè tuentur.

De quibus proximâ Disputatione, de traditionibus in Ecclesia, agemus.

F I N I S.

153 737

AB 153 737

ULB Halle 3
002 700 247

Sl.

8

DISPUTATIO
SECUNDA
CONTRA
CONCILIUM TRIDENTINUM,
DE
AVTORITATE, ORIGINE, CAUSSA,
certitudine, perfectione, sufficientiâ & perspicui-
tate sacræ Scripturæ Veteris & No-
ui Testamenti,
QVAM
DEO Propitio,
SVB PRÆSIDIO
REVERENDI ET
CLARISSIMI VIRI, D. IACOBI AN-
DREÆ, S. S. THEOLOGIÆ DOCTORIS ET PRO-
fessoris celeberrimi, Ecclesiæ Tubingensis Præpositi, & Academiæ Cancellarij dignissi-
mi, Patroni ac Præceptoris sui piè & reuerenter colendi, 19. Augusti, hora
& loco solitis, pro tenuitate ingenij, exercitationis
gratiâ defendere conabitur

M. CHRISTOPHORVS SCHOLIIVS
Vratislaviensis Sil.

TUBINGÆ,
Excudebat Georgius Gruppenbachius.

M. D. LXXXVIII.

